"అమ్మగారూ!"

ఏదో రాసుకుంటున్న డాక్టర్ సుమిత్రాదేవి పనిమనిషి రామిని చూసి ఏమిటన్నట్లుగా కళ్ళెగ రేసింది.

"తవరి కోసం ఎవరో వచ్చినారండి" విన యంగా సమాధానమిచ్చింది రామి.

"ఎవరబ్బా!" అనుకుంటూనే "సరే! వస్తున్నానని చెప్పు" యాంత్రికంగా అనేసి లేచింది సుమిత్ర.

అయినా డిస్పెన్సరీకి రాక నేరుగా యింటికే వచ్చేది ఒక్క సరళే. ఈ క్రొత్తగా వచ్చిన రామికెవ్వరూ సరిగ్గా తెలీదు - అనుకొంటూనే హాల్లోకి నడిచింది సుమిత్ర. సుమిత్రను చూసి చల్లని చిరునవ్వు నవ్వింది సరళ.

సుమిత్ర కూడా అలవోకగా నవ్వి "ఏమ్మా! సరళా! బొత్తిగా రావటమే మానేశావేం! మేమంత గుర్తురాక పోతున్నామా! లేకపోతే మా యిల్లు బాగా దూరమయిపోయిందంటావా! మా తమ్ముడు కృష్ణ వుంటే ఎప్పుడూ వచ్చేదానివి. వాడు లేడని రావటం తగ్గించేశావు! అవునా?" కాస్త నిష్ఠూరంగా అంది.

"అబ్బే! లేదండీ! ఈ మధ్య స్కూల్‌వర్క్ ఎక్కువగా వుంటోంది. అదేగాక అత్తయ్య పోయినప్పటి నుంచి మామయ్య ఆరోగ్యం కూడ అంతంత మాత్రంగానే వుంటోంది. పైగా రాత్రిళ్ళు సరిగ్గా నిద్రపట్టటం లేదాయనకు. పగలంతా స్కూలు వర్క్! రాత్రిళ్ళు కాస్త ఇంటి పని; వీటితో అసలు ఎక్కడికి వెడదామన్నా ఇబ్బందిగానే వుంటోంది. మీరు కులాసాగానే వున్నారు కదూ! కృష్ణ ఆరోగ్యం ఎలా వుంది! కృష్ణ ఎప్పుడొస్తాడండీ?" సరళ ఆత్రంగా ప్రశ్నించింది.

సుమిత్ర సరళ అడిగిన ప్రశ్నలకు సమాధానమిచ్చి కాస్త పరిశీలించి చూసింది 'సరళను. ఎందుకో ఎప్పుడూ ఎంతో హుషారుగా వుండే సరళ, ఇవాళ ఇంత డల్‌గా వుందేమిటి? సరళ ముఖంలో అవో రకం నీలి నీడలు!!

పాపం! పనంతా చిన్నపిల్ల ఒక్కర్తే చేసుకుంటుంది. అటు స్కూల్లో కూడ తోటి టీచర్లు ఏమాత్రం అభిమానం చూపకపోగా సరళను తమ చూపులతో, చేతలతో అనేక రకాలుగా బాధపెడ్తూంటారు. ఇన్ని బాధల మధ్య హాయిగా వుండమంటే ఎలా వుంటుందీ పిల్ల? సరళపై చాల జాలి కల్గిందామెకు.

"ఒక్కక్షణం వుండు సరళా! ఇప్పుడే వస్తాను" అంటూ లోపలికి నడిచింది సుమిత్ర.

సరళ డాక్టర్ సుమిత్ర వెళ్ళినవైపే చూస్తూండిపోయింది.

ఈవిడకు తనంటే ఎంత అభిమానం! తననొక యింటిపిల్లలాగా చూసుకుంటుంది. కృష్ణ మాత్రం!! తనతో ఎంత చక్కగా మాట్లాడ్తాడు? ప్చ్! కృష్ణ ఎప్పుడొస్తాడో? ఎప్పుడూ జోక్స్ వేస్తూ కిలకిలా నవ్వించే అతడు లేకపోతే ఇల్లంతా బోసిపోయినట్లుంది. మెల్లిగా అక్కడే టేబుల్ మీదున్న కృష్ణ ఫోటో చేతిలోకి తీసుకుని తదేకంగా చూస్తూండిపోయింది.

కృష్ణ తనను ప్రేమిస్తున్న సంగతి తనకు చెప్పాడు. చిన్నతనం నుంచే ఎరిగిన మనిషే కాబట్టి వ్యక్తిగా కృష్ణ మీద తనకు మంచి అభిప్రాయమే. కానీ ఎక్కడ తను?! ఎక్కడి కృష్ణ? త్వరలో ఒక డాక్టర్‌గా తిరిగివచ్చే కృష్ణ- ఏమీలేని తనలాంటి బీదపిల్లను చేసుకుంటాడంటే చాల ఆశ్చర్యమే. సుమిత్రాదేవి కూడా అప్పుడే మరదలులాగా చూస్తూ వేళాకోళాలాడుతూంటుంది. కృష్ణ అంటే తనకెంతో ప్రేమ. కానీ ఇది ఎలా సంభవం?

సరళ అలా కృష్ణ ఫోటోకేసి చూస్తూండిపోయింది! ఆమె మనసులో అంతులేని ప్రశ్నలు.

"సరళా!"

ఉలిక్కిపడి తల ఎత్తి వెంటనే కన్నీరు సుమిత్రాదేవి కంటబడకుండా వుండాలని చాల ప్రయత్నం చేసింది సరళ.

ఎంత ప్రయత్నం చేసినా దాచలేకపోయింది సరళ. సునిశితమైన సుమిత్ర కళ్ళు వెంటనే పసిగట్టేశాయి.

"ఛ! ఏమిటమ్మా సరళా! ఎందుకీ కన్నీరు? పిచ్చి పిల్లా! కృష్ణ కోసమేనా? ఇంకెన్నాళ్ళు? కృష్ణ వచ్చేస్తున్నాడుగా? ఎప్పటిలాగా కాదు. నీ కోసం కొత్త కోర్కెలతో, కోటి ఆశలతో వస్తున్నాడు నీ కృష్ణ! లేచి కళ్ళు తుడుచుకో" అంటూనే చనువుగా కళ్ళు తుడిచి చేతికి కాఫీ అందించింది సుమిత్ర.

నెమ్మదిగా కాఫీ త్రాగటం ముగించి కప్పు పక్కన పెడుతూ "డాక్టర్‌గారూ! మా మామయ్యకు ఎందుకో రాత్రిళ్ళు సరిగా నిద్రపట్టటం లేదండీ. కాస్త దగ్గుతున్నారు కూడా! మిమ్మల్నడిగి స్లీపింగ్ టాబ్లెట్సు తీసుకు రమ్మన్నారు" అంది సరళ.

"అయ్యో! అలాగా సరళా! మరి నాకు కనీసం కబురైనా చెయ్యలేదేం! మనిషిని చూడకుండా అలా టాబ్లెట్స్ ఇవ్వటం మా వృత్తికే విరుద్ధం! సరే! నువ్వింతగా అడుగుతున్నావు కాబట్టి తప్పకుండా ఇస్తాను." అంటూ లోపలికి వెళ్ళి ఐదు నిమిషాలలో ఓ స్లీపింగ్ టాబ్లెట్సు బాటిల్ తీసుకువచ్చి సరళ చేతికిచ్చింది.

"సరళా! ఈ బాటిల్ తీసుకో! పొరపాటున ఎక్కువ వేయబోకు! చాల జాగ్రత్త సుమా! ఎందుకైనా మంచిది. నీతోపాటు నేను కూడ వస్తానుండు." అనునయంగా అంది సుమిత్ర.

సరళ కంగారుగా "అవసరం లేదండీ! మరేం ఫర్వాలేదు. పైగా ఇప్పుడు చీకటి పడబోతూంది. మామయ్య కూడా పడుకోబోతూంటాడు. మీరు మరీ శ్రమ తీసుకుని రావటం...." అంది.

"ఏమిటి సరళా! నువ్వు మరీ! నీకు ఫీజు విషయంలో భయంగా వుంది కదూ! నీవేం ఇవ్వక్కర్లేదని ఇప్పటికే చాలాసార్లు చెప్పాను. పద వెళ్దాం!" సుమిత్ర అంది.

సరళ కదలకుండా "అబ్బే! ఇప్పుడు వెళ్ళి లాభం లేదండీ? మీరు రానక్కర్లేదు." మొండిగా అంది.

సుమిత్ర సరళ మొండి వాదనకు ఏమీ మాట్లాడలేకపోయింద.

సరళను గుమ్మందాకా సాగనంపుతూ "మరో మాట సరళా! నువ్వసలే కాస్త కొంటెపిల్లవు. పొరపాటున కానీ, తమాషాకు కానీ ఈ స్లీపింగ్ టాబ్లెట్ నోట్లో వేసుకు చూస్తావేమో! జాగ్రత్త! అంతనిద్రలో నీకు కలలు కూడా రావు. ఆ కలల్లో వచ్చే కృష్ణ కూడా రాడు. తెలుసు కదూ! కమ్మని కలలు కంటూ నిద్రపో! రేపో మాపో కృష్ణ రానే వస్తాడు" అంటూ లోపలికి వెళ్ళిపోయింది నవ్వుకుంటూ సుమిత్ర.

సుమిత్ర మాటలకు నిర్లిప్తంగా నవ్వుకుని చీకట్లో కలిసిపోయింది సరళ.

*

భోజనం చేసి పడుకుందన్న మాటే కాని సుమిత్రకు నిద్ర రాలేదు. రేపే రాబోతున్నట్లు ఇందాకే కృష్ణ దగ్గర్నుంచి ఉత్తర మొచ్చింది. తన బంగారు తమ్ముడు కృష్ణ వచ్చేస్తాడు. ఎంతో కష్టపడి చివరకు కృష్ణను డాక్టర్ చదివించగలిగింది. తను ఎంత కష్టపడిందీ కృష్ణకు తెలుసు. అందుకే

నివురు గప్పిన నిప్పు

— 'పద్మలత'

తన మాటన్నా, తనన్నా అతనికి అంతులేని గౌరవం, అభిమానం.

అందరిలాగా తను చదువుకునే రోజుల్లో ఎన్నో కలలు కన్నది. తన వైవాహిక జీవితాన్ని పంచుకునే వాడెవడో? అతనెప్పుడొస్తాడో? ఎలా వుంటాడో? తన వూహల్లో రంగుల రాజకుమారుకు చోటు చేసుకునేవాడు. ప్రతి కన్నెపిల్లా కనే కలలే తనకూ వస్తూందేవి. ఆ రోజు, ఆ కలలు పండేకాలం రావటానికి ఎన్నో రోజులు పట్టలేదు. తోటి డాక్టర్ ప్రకాశ్‌తో తన పరిచయం ఎక్కువ కాసాగింది. అతని ప్రతి పలుకు, ప్రతి మాట గుండెల్లో దూసుకు పోతుండేవి. అతను చిరునవ్వు నవ్వితేచాలు. తాను పులకించిపోయేది. క్రమేపీ తమ పరిచయం వృద్ధి అయి మరో మెట్టు ముందుకు వెళ్ళి ప్రేమజాలంలో చిక్కుకుని పోయారు తామిద్దరూ....

దాదాపు పెళ్లివరకూ వచ్చింది. ఇవ్వాళో, రేపో పెళ్లి కాబోతున్న తొందరలో ఇద్దరూ కాలు జారారు. అయినా తనకేం భయం కలగలేదు. ఎలాగూ ఇవ్వాళ కాకపోయినా, రేపైనా భార్యాభర్తలమేగా-అనుకుంది ధైర్యంగా. అతనితో ఇష్ట మొచ్చినట్లుగా తిరిగింది. తన వూహలతో తన జీవితానికో బంగారు మేడ కట్టుకుంది. కానీ....తాను కట్టుకున్న సువర్ణపు భవనం పునాదులతో సహా కూలిపోవటానికి ఎన్నో రోజులు పట్టలేదు.

అనుభవించినన్ని రోజులు హాయిగా అనుభవించారు. ప్రకాశ్ సెలవుల్లో వూరెళ్ళబోతున్నప్పుడు తను ఎంతో ఏడ్చింది. వెళ్ళరాదని బ్రతిమాలింది.

దానికి ప్రకాశ్ "మరేం ఫర్వాలేదు సుమా! మా వాళ్ళంతా నా మాట కాదనరు. ఏమీ భయపడకు. ఇంకో నెల రోజుల్లో మన పెళ్లి జరగటం ఖాయం." నమ్మకంగా ఎంతో చక్కగా చెప్పాడు.

తను అతని మాటలు పిచ్చిగా నమ్ముకుంది. ఎప్పుడొస్తాడా అని అతనికోసం రోజులు లెక్కపెడుతూ కూర్చుంది. రోజులు నెలల్లోకి మారాయి. నెమ్మదిగా తనకు అనుమానం రాసాగింది. తను మోసపోయిందని తెలుసుకుని తనలో తనే కుమిలి కుమిలి–విలపించింది. ఇంక తనలో ఏం మిగిలి వుందని? విలువైన పవిత్రతను పోగొట్టుకున్న తర్వాత? ప్రాణాలు తీసుకోవటం ఒకటే వుత్తమంగా తోచింది.

కానీ తను మరణిస్తే కృష్ణ, చిన్నారి కృష్ణ, తన తమ్ముణ్ణి ఎవరు పెంచుతారు! చదువు ఎవరు చెప్పిస్తారు? వాడి భవిష్యత్తు ఏమవుతుందో అన్న అలజడితో తను ఒక నిర్ణయానికి వచ్చింది. ఇక తన జీవితంలో వివాహమనేది జరకూడదు. తన తమ్ముణ్ణి ఒక వ్యక్తిగా తీర్చిదిద్దే బాధ్యత తనమీదే వుంది. తన గురించి లోకులు అనేకంగా చెప్పుకున్నారు. ఇవన్నీ కృష్ణకు వినిపించకుండా వుండాలని తను ఇల్లు మారిపోయింది. కృష్ణను కావాలనే వేరే వూర్లో వుంచి చదివిస్తూ వుంది. ఎంత చేసినా, ఎన్ని ప్రయత్నాలు చేసినా ఎలాగో ఆ మాటలు కృష్ణ చెవిన పడనే పడ్డాయి. కృష్ణ ఈ మాటలన్నీ విని వుగ్రుడయ్యాడు. తనను నిలదీసి అడిగాడు. తను నోటితో జవాబు చెప్పలేక తన డైరీని తీసి అతని కందించింది.

చదివిన కృష్ణ ఆశ్చర్యపోయాడు. అతనికి తన సుమిత్ర అక్కమీద జాలికలిగింది.

"ఏమిటక్కా! అడది చెడిపోతే ఇంకోపెళ్ళే అక్కర్లేదా? ఎందుకక్కా! నా కోసం ఇంత త్యాగం చేశావేం? వెంటనే నీ పెళ్ళికి నేను ఏర్పాట్లు చేస్తాను." ఆవేశంగా అన్నాడు. జ్ఞానం తెలిసిన తనంత తమ్ముడికి తనేం చెప్పగలదు?

అందుకే "వద్దు! కృష్ణా! ఈ జీవిత మిక ఇలాగే–నీ సేవలో, ఈ రోగుల సేవలో గడిచిపోనీ. నాకు పెళ్ళి మీద ధ్యాస లేనేలేదు. పైగా నా సంగతి తెలిసిన ఎవడూ నన్ను చేసుకోడు. తెలిసిందా? అన్నది తను.

కృష్ణ కోపంగా "ఏం! ఎందుకు చేసుకోడు? మగాడు చెడిపోతే చేసుకోవటం లేదూ? ఆడదీ అంతే కాదూ! నీ మాట మీద గౌరవంతో నిన్ను వదిలి వెళ్ళుతున్నాను. అదే-నేనైతేనా? చెడిపోయిందని తెలిసినా చేసుకు తీర్తాను! చూస్తుండు!" విసురుగా అనేసి వెళ్ళిపోయాడు.

తనేం మాట్లాడలేకపోయింది. కానీ కృష్ణ నిర్ణయానికి ఆశ్చర్యపోయింది. మనసులోనే తనకంటే చిన్నవాడైన కృష్ణను అభినందించింది. సరళలాంటి అందమైన అమాయకురాలు తన తమ్ముడికి భార్య కాబోతూంది. నిజంగా సరళ అదృష్టవంతురాలు! ఇకనుంచి సరళకు స్కూలు బాధ తప్పుతుంది. పాపం! ఆడదని సానుభూతి చూపించకుండా మీద చెయ్యివెయ్యటం, వెకిలిగా మాట్లాడటం ఎలా భరిస్తూందో సరళ. తనకి అప్పుడప్పుడు చెప్పి బాధపడుతూవుంటుంది. ఛ ఛ! పాడు వుద్యోగం! కృష్ణ రాగానే ఆ ఉద్యోగం మాన్పించాలి.

గతంలోంచి మేలుకుని టైం చూచుకుంది సుమిత్ర. గడియారం ఒంటిగంటను చూపిస్తూంది. తెల్లవారి తొందరగా లేవకపోతె ఎట్లా!-అనుకుంటూ నిద్రకుపక్రమించింది సుమిత్ర.

*

ముఖం మీద ఎండపడి చురుక్కుమనడంతో చటుక్కున కళ్ళు తెరిచింది సుమిత్ర. తటాలున వాచీవంక చూసుకుంది. గడియారం తొమ్మిది గంటలు దాటింది.

సుమిత్ర గబగబా లేచి కాలకృత్యాలు తీర్చుకుని టిఫిన్, కాఫీ సేవించి డిస్పెన్సరీకి బయలుదేరబోతూ ఇవాళ తప్పకుండా సరళా వాళ్ళింటికి వెళ్ళిరావాలి అనుకుంది.

"అమ్మా! అమ్మగారూ!!"

రామి కంగారుగా పిలిచింది.

కారు బయటకు తీయబోతూ "ఏమిటే" అంది సుమిత్ర విసుగ్గా.

"మరే....మరే....ఏటంటే...."

"ఏమిటో త్వరగా చెప్పు" అరిచింది సుమిత్ర.

"మరే! మీతో ఎట్టా చెప్పాలో తెలీటం లేదు. నిన్న రాలేదూ! మనింటికాడికి....ఆ సరళమ్మగారూనూ...."

సంగతి సరళ గురించని తెలియగానే సుమిత్ర ఆత్రం అధికమై "నాన్చుడు చాలించి అసలు సంగతి చెప్పేడువు" అంటూ వేగిరపెట్టింది.

"ఆ సరళమ్మగోరూనూ, ఆ మాస్టరయ్య శివరావు లేడండీ! ఆయనానూ, కనపడ్డం లేదటండీ. ఇద్దరూ కలిసి నిన్న రేతిరికాడ ఎటో లేసిపోయినారని అంతా అంటున్నారండీ...."

దానిమాట పూర్తికాకమునుపే దాని చెంప ఛెళ్ళుమంది. సుమిత్ర రౌద్రాకారంతో "ఏమిటే అంటున్నావ్! మాటలు కాస్త జాగ్రత్తగా రానీ! సరళంటే ఎవరనుకుంటున్నావ్! నాక్కాబోయే మరదలే! మా కృష్ణకి భార్య కాబోతూంది త్వరలో" అంది.

రామి ఆశ్చర్యంతో "ఆ! అలాగమ్మగారూ! అయినా ఆయమ్మకా ఎధవబుద్ధి ఎందుకు పుట్టినాదో! ఇసుమంటి బంగారంలాటి సంబంధం వదులుకుని!" నోరు వెళ్ళబెట్టుతూ అంది.

"నోమ్మయ్! తెలిసీ తెలియని వెధవ మాటలు! పోయినీపని నీవు చూచుకో! పో!!" గద్దించింది సుమిత్ర కారులో కూర్చుంటూ.

కారు నర్సింగ్ హోమ్ వైపు పరుగులు తీస్తూంది. సుమిత్ర మనసులో అనేక ప్రశ్నల పరంపర.

రామి చెప్పింది అబద్ధమై ఎందుకుంటుంది? అయితే అది నిజమా! నిజమని నమ్మేందుకు తన మనసు అంగీకరించటం లేదు. ఒకవేళ నిజమే అయితే సరళ ఎందుకిలా చేసింది. తనకు సరళ మీద ఎంతో నమ్మకం. సరళ లాంటి బుద్ధిమంతులే ఇలా చేస్తే ఇక ఈ లోకంలో ఎవరిని నమ్మాలి? ఎవర్నీ నమ్మకూడదు.

అటువంటి సరళ కృష్ణ లాంటి మంచి వ్యక్తి మనసులో ఆశలెందుకు రేపాలి? అతన్ని ఎందుకు దగా చేసింది? ఛీ ఛీ! నివురు కప్పిన నిప్పు. కుక్కను తీసుకెళ్ళి సింహాసనం మీద కూర్చుండ పెట్టాలనుకుంది తను. ఇంకా నయం. కూర్చోబెట్టలేదు. తనా పని చేసి వుంటే తననో కుక్కకు మల్లే చూసివుండేదా సరళ. ఇక ఈ జన్మలో ఛస్తే ఎవర్నీ నమ్మకూడదు." అనుకుంది.

డిస్పెన్సరీలో కూర్చుని పేషెంట్స్‌ను అన్యమనస్కంగానే పరీక్షించింది. ఎవరిక్కావలసిన మందులు వారికందచేసి విశ్రాంతిగా కూర్చుందామనుకునే సమయంలో ప్యూన్ వచ్చి "అమ్మగారూ! మీకీ వుత్తరం వచ్చిందండీ!" అంటూ యిచ్చి వెళ్ళిపోయాడు.

తనకు లోకల్‌పోస్ట్ ‘ఎవరబ్బా’ అనుకుంటూ ఉత్తరం చించింది సుమిత్ర.

‘డాక్టర్ సుమిత్రగార్కి—

ఈ వూరి నుంచీ మీకు వుత్తరం వ్రాసేదెవరబ్బా అని ఆశ్చర్యపోతున్నారుకదూ! మీకు బాగా పరిచితురాల్ని. సరళను.’

సరళ పేరు చదవగానే విపరీతమైన అసహ్యం, కోపం కల్గాయి సుమిత్రకు. వెంటనే వుత్తరాన్ని చింపేయబోయింది. కాని వివేకం వద్దనటంతో తిరిగి చదవసాగింది.

“డాక్టర్‌గారూ!

నేను మీకు మీ యుక్తవయస్సు నుంచే పరిచయం. మా యింటికి ఎదురుగా వుండే మీలో నాకు ఎంతో నిండుతనం, అందం, తేజస్సు పోటీ పడుతూ కనిపించి మీరంటే చాలా గౌరవాన్ని కల్గించేవి. మా యింట్లో ఏమీ తోచకపోవడంతో నేను మీ యింటికి తరచు వచ్చేదాన్ని. నాకు మీ తమ్ముడు కృష్ణ తోడుకావటంతో మరింత ఆనందంగా ఆడుకునేదాన్ని. కృష్ణ చెప్పే చిలిపి మాటలు, కమ్మని కబుర్లతో సరదాగా గడిచేది కాలం.

మాకు యుక్తవయస్సు వచ్చేసరికి కళకళ లాడుతున్న మీ ముఖం అదోరకంగా వాడిపోయింది. మీ కళ్ళలో నైరాశ్యం తొణికిసలాడుతుండేది. నాకాశ్చర్యం వేసేది. మీకు ముప్పయి సంవత్సరాలు దాటుతున్నా పెళ్ళి కాలేదు. కారణమేమిటో అంతు బట్టక మిమ్మల్ని అడగలేక నాలో అదొక ప్రశ్నగా మాత్రం మిగిలిపోయింది. ఆడపిల్లకు పెళ్ళి కాక పోతే లోకం దుమ్మెత్తిపోస్తుంది. ఇదే మీ విషయం లోనూ జరిగింది. ఆ బాధకు తట్టుకోలేని మీరు మా ఎదురిల్లు ఖాళీ చేసి దూరంగా వెళ్ళిపోయారు. కాని మిమ్మల్ని నేను ఎలా మర్చిపోగలను! అందుకే అప్పుడప్పుడు వస్తుండేదాన్ని. అలా కృష్ణతో నా పరిచయం వృద్ధి అయి ఇద్దరం ప్రేమలో పడ్డాము. కొన్నాళ్ళ తర్వాత కృష్ణ డాక్టర్ చదివేందుకు వేరే వూరికి వెళ్ళిపోయాడు.

మిమ్మల్ని గురించి కొన్నాళ్ళకు కృష్ణకు కూడ తెలియడంతో బాధగా వుంటుండేవాడు. ఒకనాడు నేను ఒత్తిడి చేయటంతో మీ గురించి నాకు చెప్పాడు. అది విన్న నాకు ఎంత కోపమొచ్చిందంటే మిమ్మల్ని మోసం చేసిన ప్రకాష్‌ను ఎక్కడున్నా వెదికి తీసుకురావాలనిపించింది. కానీ ఎలా? మీ విషయంలో నేనేమీ చేయలేను మీ అనుజ్ఞ లేనిదే! కృష్ణ సెలవులకు వచ్చినప్పుడు కాలం చాల హాయిగా గడిచేది. మీరూ నన్నెంతో అభిమానంగా అప్పుడే మీ యింటి మనిషిలాగా భావించి ప్రేమగా చూచేవారు.

కానీ....రాను రాను మా ఆర్థిక పరిస్థితిలో చాలా తేడాలు వచ్చాయి. అత్తయ్య ఆరోగ్యం పాడవటం, ఆమె మందుల కోసం డబ్బు వెదజల్లటం, దీనిలో మా డబ్బు హారతి కర్పూరంలా హరించుకుపోయింది. చివరకు మా ప్రయత్నాలేమీ ఫలించకుండానే మా అత్తయ్య పైలోకం చేరుకుంది. ఇది మానసికంగా నాకంటే మామయ్యకు చాల పెద్ద దెబ్బ. చిన్నప్పటినుంచి తల్లి, తండ్రి లేక పోవటం వల్ల అత్తయ్య, మామయ్యల వద్దే పెరిగాను. అందుకే మామయ్య దిగులు చూడలేక పోయేదాన్ని. ఆ దిగులుతో ఆయన ఆరోగ్యం నానాటికీ దెబ్బతింటూండేది. అదీగాక ఇంట్లో యజమాని జబ్బునపడి మంచాన పడటంతో మామయ్య చేసే బడిపంతులుద్యోగం కాస్త మూల పడింది. ఇక మాకు తిండిగింజలెలా వస్తాయ్?

అందుకే డిగ్రీ పాసయిన నేను వుద్యోగం

“లోధ్ర” టానిక్ వనితలకు మాత్రం!

ప్రకృతి సిద్ధమైన పద్ధతి ద్వారా ఆరోగ్యంగా ఉండడానికీ నెలలో ప్రతిరోజూ బాధలేని రోజుగా గడపడానికీ “లోధ్ర” టానిక్ తీసుకోండి! ఏ బాధా లేకుండా ఆరోగ్య మయమైన జీవితాన్ని గడపండి.

78 సంవత్సరాల నుంచీ స్త్రీల విశ్వాసానికి పాత్రమైన టానిక్.
“లోధ్ర” మందుల షాపులలో దొరుకుతుంది.

Sistas

ఉచితమైన వైద్య సలహాలకు క్రింది చిరునామాకు ఈ కూపనును పూర్తిచేసి, మీ ఉత్తరంతోబాటు జతచేసి పంపండి.

పేరు: ____________
చిరునామా: ____________
____
____________ PIN ____________

కేసరి కుటీరం (ప్రై) లిమిటెడ్
27, వెస్ట్‌కాట్ రోడ్, రాయపేట, మద్రాసు-600 014
ఏజంట్లు: శీతారామ జనరల్ స్టోర్స్ ఏజన్సీస్, విజయవాడ, సికింద్రాబాదు.

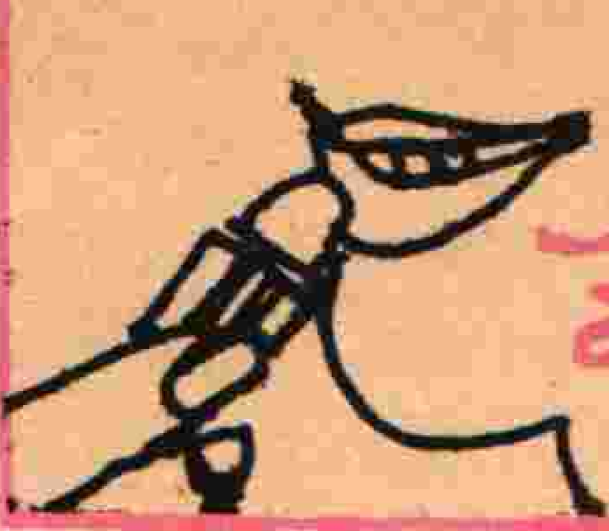

పెదవులకి రంగు

ప్రాచీన కాలంలో స్త్రీలు, పురుషులు కూడా తాంబూలం సేవించటం మూలంగా పెదవులను ఎర్ర బరచుకునేవారు. కానీ, ఈ ఆధునిక నవ నాగరిక ప్రపంచంలో పాశ్చాత్య పద్ధతులను అన్ని విధాలా అనుకరిస్తున్న మనం కృత్రిమమైన రంగును పెదవులకు పూసుకోవడం అలవాటు చేసుకున్నాం. పెదవులకు రాసుకునే ఈ రంగును ఆంగ్లంలో 'లిప్‌స్టిక్' అని అంటారు. ఈ రోజుల్లో చిన్న పిల్లలు మొదలు యువతులు, కొందరు గృహిణులు కూడా లిప్‌స్టిక్‌ను ఉపయోగిస్తున్నారు. ముఖాలంకరణ విషయంలో పెదవులకు రంగు పూసుకోవడం ముఖ్యాంశమైంది. ఈనాడు బజారులో చాలా రంగుల్లో లిప్‌స్టిక్స్ అమ్మబడుతూ వున్నాయి. కానీ అన్నింటికన్నా ఎరుపు రంగు లిప్‌స్టిక్ బాగా ఉంటుంది. ఈ లిప్‌స్టిక్‌ను మనం ఇంటిలోనే సులభంగానూ, చౌకగానూ తయారు చేసుకోవచ్చును. సొంత అవసరానికే కాకుండా దీన్ని ఒక చిన్న గృహపరిశ్రమగా కూడా స్త్రీలు స్వీకరించడానికి అనువుగా వుంటుంది.

ఈ లిప్‌స్టిక్‌ను తయారు చేయడానికి ముఖ్యంగా బాదం నూనె (Almond oil) రెండు అవున్సులు (సుమారు 60 గ్రాములు), జపాన్ మైనము (Japan wax) ఒక అవున్సు (సుమారు 30 గ్రాములు), కార్‌మైన్ (Carmine) మూడున్నర గ్రెయినులు (3½ Grains - అంటే సుమారు 250 మి. గ్రా), ఆటో రోజ్ (Otto rose) మూడు చుక్కలు, కొద్దిగా అమ్మోనియాద్రవం (సుమారు ఒక చెంచా అంత) కావాలి.

పైన పేర్కొన్న వస్తువులు ఇంగ్లీషు మందులు అమ్మే అంగళ్ళలోనూ, కెమికల్స్ అమ్మే అంగళ్ళలోను దొరుకుతాయి. దీనిని తయారు చేయడానికి అల్యూమినియం పాత్రలు గానీ, ఎనామిల్ పూత వున్న పాత్రలు గానీ ఉపయోగించవచ్చును.

ముందుగా ఒక పాత్రలో జపాన్ మైనాన్నీ బాదం నూనెను తీసుకుని పొయ్యిపై పెట్టి సన్నని మంట మీద దానిని కరగనివ్వాలి. ఈలోగా కార్‌మైన్‌ను తీసుకుని దానిని అమ్మోనియా ద్రవంతో కలిపి తీసుకోవాలి. పొయ్యిపైన జపాన్ మైనం, బాదం నూనె బాగా కరిగి, కలిశాక దానిని పొయ్యిపై నుంచి దించి, అందులోకి కార్‌మైన్ కలిపిన ద్రవ మిశ్రమాన్ని పోయాలి. ఇప్పుడు ఈ మొత్తం మిశ్రమాన్ని ఒక కల్వంలోకి పోసి బాగా నూరి పెట్టుకోవాలి. తర్వాత ఈ మిశ్రమంలోకే ఆటో రోజ్ అనే సువాసన గల ద్రవాన్ని మూడు చుక్కలు వెంటనే కలపాలి. మరోసారి కల్వంలోని మిశ్రమాన్నంతటినీ బాగా కలిపి కొన్ని గంటలసేపు అలాగే వుంచేయాలి. కొన్ని గంటలు గడిచిన తర్వాత చూస్తే ఈ మిశ్రమం బాగా గట్టిపడి లిప్‌స్టిక్ వలె ఉంటుంది. ఇదే లిప్‌స్టిక్. దీనిని తీసి అందమైన సీసాల్లోకి తీసి పెట్టుకోవాలి. విక్రయించదలచుకునేవారు తగిన విధంగా అమర్చి అమ్మకానికి పంపవచ్చును. లిప్‌స్టిక్ తయారీలో కార్‌మైన్ అనే పదార్థం రంగునూ, ఆటో రోజ్ అనే పదార్థం సువాసననూ కలుగజేస్తుంది. ఈ విధంగా తయారైన లిప్‌స్టిక్ — పెదవులకు అందాన్ని మెరుపును మాత్రమే కాక మృదుత్వాన్ని కూడా చేకూరుస్తుంది.

—గార్ల సరస్వతి

చేస్తానన్నాను. ముందు నా మాటలకు మామయ్య మండిపడ్డాడు. ఆడది వుద్యోగం చెయ్యటం కంటే చక్కగా పెళ్ళి చేసుకుంటే నయమన్నాడు. 'ఒంటరిగా వుద్యోగం చేసే ఆడదాన్ని చూస్తూ మగవాడు వూరుకోలేడు. పదిమందిలో చులకనై పోతావ్' ఇంకా ఏవేవో అంటూ తిట్టిపోశాడు.

ఇవి పట్టించుకుంటూ కూర్చుంటే మాకు ఇల్లెలా గడుస్తుంది? ఆయన మందులకు డబ్బెలా వస్తుంది? అందుకే మామయ్య చేసిన స్కూల్లోనే ఒక టీచర్‌గా వుద్యోగం సంపాదించాను. కానీ ఆ సంతోషం ఎంతోకాలం నిలవలేదు. ఆ స్కూలు వాతావరణమూ, ఆ మాస్టర్లు చేస్తుండే పనులకు టీచర్లు చూస్తూ వూరుకోవటమూ చూసి అసహ్యం వేసేది. కాని ఏమీ చేయలేకపోయేదాన్ని — అప్పుడప్పుడు నాకుద్యోగమిప్పించిన శివరావు వెకిలిగా ప్రవర్తించేవాడు. డబ్బుండే వ్యక్తి కావటంతో అతని ప్రవర్తనకు ఎవరూ ఏమీ అనేవారు కాదు. పైగా తానా అంటే తందానా అనేవారు. ఇది గమనించి నేను అతనికి చాలా దూరంగా వుంటూ అతన్ని అతని పరిధిలోనే గిరిగీచి వుంచాను. అది శివరావుకు కంటక ప్రాయంగా వుంటుండేది. సమయం కోసం పిల్లిలా వేచి చూడసాగాడు.

సరిగ్గా నెల రోజుల క్రితం....

ఆ రోజు స్కూలు వదిలి వేసి పావుగంట దాటింది. పిల్లలంతా వెళ్ళిపోయారు. చివరకు టీచర్లు కూడా ఇళ్ళకు వెళ్ళిపోయారు. హెడ్ మిస్ట్రెస్ మార్గరెట్ ఏదో పని చెప్పటం వల్ల నేను ఇంకా అక్కడే వుండవలసి వచ్చింది. అలా అప్పుడప్పుడు వుండటం నాకలవాటే. మరో అరగంట దాటి పోయింది. కొంతసేపటికి సన్నని వర్షం ప్రారంభమైంది. ఇంటికి బయలుదేరుదామనుకున్న నేను వర్షం రావడంతో అక్కడే ఆగిపోయాను. ఇల్లు దగ్గరే కాబట్టి అంత భయం కలగలేదు.

అంతలో నా పని అయినా పూర్తి చేసుకుందామని మళ్ళీ నా సీట్లో కూర్చున్నాను. పని మీద ధ్యాసలేకపోవడం వల్ల ఆలోచనలు కృష్ణ మీదకు మళ్ళాయి. అబ్బ! కృష్ణను చూసి ఈ మధ్య నెల రోజులు దాటి పోయింది. అతనికి ఫైనల్ ఇంటర్ పరీక్షలు కావడంతో ఈ మధ్య ఇంటికి రావడం పడడం లేదు. ఏం చేస్తున్నాడో కృష్ణ! అతని మీద ఆలోచనతో మత్తుగా అలా కళ్ళు మూసుకున్నాను. ఎప్పుడు వచ్చాడో ఏమో శివరావ్ మెల్లిగా నా భుజం మీద చెయ్యి వేశాడు.

ఉలిక్కిపడి తలెత్తి చూశాను 'శివరావు'ను. గబుక్కున అతని చెయ్యి వదిలించేసి "మిస్టర్! ఏమిటిది? కాస్త జాగ్రత్తగా మసులుకో" కోపంగా అన్నాను.

"అందరి విషయంలోనూ జాగ్రత్తగా వుంటున్నాను. కానీ నీ విషయంలో మాత్రం వుండలేక పోతున్నాను. అందుకే నేను...." మళ్ళీ చెయ్యి వెయ్యబోయాడు.

"శివరావ్! నేను అందరిలాంటిదాన్ని కాదు. బయటికి నడు" గర్జించాను.

అతను వెకిలిగా నవ్వుతూ "ఆ! మహా చెప్పొచ్చావులే! ఎప్పుడూ ఆ డాక్టర్ యింట్లో, దాని తమ్ముడు కృష్ణతో కులుకుతుంటావ్! ఎవరికి తెలియదని? రావోయ్!" నా చెయ్యిపట్టుకు లాగాడు.

అతని ప్రవర్తన, అతని మాటలు పైగా మిమ్మల్ని గురించి వాడలా వాగేసరికి విపరీతమైన కోపమొచ్చి చాచి లెంపకాయ కొట్టాను. నా చెంప దెబ్బతో మరింత రెచ్చిపోయాడతను. నేనెంతో బ్రతిమాలాను. ఏడ్చాను. ఎన్నివిధాల ప్రతిఘటించినా లాభం లేకపోయింది.

ఆ ఘోర వర్షంలో నా అరుపులు వినే వాడె

వ్వడూ లేక పోవటంతో అతని పశు కామానికి ఘోరంగానే బలై పోయాను. గర్వంగా బయటికి వెళ్ళిపోయాడు శివరావ్.

కొంతసేపటికి నీరసంగా లేచి ఇంటివైపు దారి మళ్ళించాను. కాని ఇంటికెలా వెళ్ళను! పవిత్రమైన మామయ్య ముఖం ఎలా చూడను? ఆనాడే మామయ్య మాటలు విని వుంటే ఎంత బాగుండేది. ఏం! నా రాత ఇలా రాసి పెట్టి వుంటే ఎవరు మాత్రం ఏం చెయ్యగలరు? నా మలిన శరీరాన్ని కృష్ణకు ఎలా అప్పగించను? నా ప్రశ్నలన్నింటికి సమాధానం ఆలోచించగా ఒక్కటే కనిపించింది. అదే నా మరణం. నా చావుతో అన్ని సమస్యలు పరిష్కారమవుతాయి. ఇదే మంచి పద్ధతి అనుకుని మృత్యుగృహం వైపు అడుగులు వేయబోయాను.

కానీ....నా నడక సాగలేదు. కాదు. కాదు. నా మనసే నన్ను ధైర్యంగా ముందుకు అడుగువేయనీయలేదు. అంటే నేను పిరికిదాన్నని కాదు. నేను చనిపోయినా కూడా నాకు బాధలేదు. కానీ నాలాంటి స్త్రీలు ఎంతోమంది అమాయకురాళ్ళు శివరావ్ లాంటి వాళ్ళ చేతిలో నలిగి ఆత్మ హత్యలకు గురికాకూడదు. వారి జీవితాలు పాడవకుండా వుండాలంటే....శివరావే చావాలి. అవును. అతనే చావాలి. ఆ అంతమేదో నేనే చెయ్యాలి. నా మనసు ఇదే చెప్పింది! అవును. తనవల్ల చెడిపోయిన నేను పోవాలి కానీ దానికి కారకుడైన శివరావు మాత్రం హాయిగా బ్రతికి ఎందుకు వుండాలి? అతనూ పోవలసిందే. ఊహూ! కాదు. అతని మీద పగ తీర్చుకోవాలి. అతన్ని మంచితోనే వంచించాలి. అతను మరణించే సమయంలో నేను విరగబడి నవ్వుకోవాలి. అప్పుడే నా కసి తీరేది. నాకు జరిగిన అన్యాయానికి ప్రతిఫలం దక్కేది. నాలో తీవ్రమైన సంచలనం చెలరేగింది.

చాలా ఆలోచించిన మీదట బ్రహ్మాండమైన ఆలోచన తట్టింది. అది చక్కగా ఆచరణలో పెట్టాలనుకుని ఇంటివైపు తృప్తిగా నడిచాను.

కానీ ఆ రాత్రి నాకు కాళరాత్రే అయింది. ఎంతగా ఏడ్చానో ఎవరికి చెప్పను!!

రెండవ రోజు మామూలుగానే స్కూలుకు వెళ్ళాను. అందరికంటే ఇదిగా అంతా అచ్చెరువొందేలా శివరావుతో ఎంతో చనువుగా మాట్లాడాను. ఆశ్చర్యపోయాడు శివరావ్. బహుశా అతడిలా వూహించి వుండడు. నేను మామూలు ఆడపిల్లలా అతని కాళ్ళు పట్టుకుని ఏడుస్తానని, అంతటి అమాయకురాలనీ అనుకుని వుంటాడు. కానీ....ఈ సరళ నివురు కప్పిన నిప్పులాంటిదని, ఆ నివురు తీసివేస్తే నిప్పులా మంచి సెగతో అతన్ని దహించి వేస్తుందని వూహించి వుండడు. నెమ్మదిగా నా తళుకు బెళుకులన్నీ చూపి అతన్ని మంచి చేసుకున్నాను. నా మీద ప్రేమలాంటిది పుట్టిందతనికి. చివరకు నేనేం చెప్తే అది కాదనలేని స్థితికి వచ్చాడు. ఇలా నటించవలసి వచ్చినందుకు నాలో నేను ఎంత బాధ పడ్డానో, కృష్ణను మనసులోనే క్షమించమని ఎన్నిసార్లు కోరుకున్నానో ఆ భగవంతునికే తెలుసు. మూడు రోజుల క్రిందట నేను చెప్పిన పలుకులకు ఓయస్ అన్నాడు శివరావ్. అతని అంతిమదశకు అతనే చేతులారా పునాది కట్టుకున్నాడు. అతని జీవితాన్ని నేను సమాధి చేస్తున్నానని అతని చివర దశ నా చేతిలో వుందని ఎలా అనుకోగలడు పాపం!!

ఇవాళ రాత్రే ఇద్దరం హైద్రాబాద్ చేరుకుంటున్నాం. హైదరాబాద్ అతని పుట్టిన వూరట. పుట్టిన వూర్లోనే గిట్టబోతున్నాడు! ఇది అతనికేం తెలుసు? ఇది మరీ సంతోషాన్నిచ్చింది నాకు. అందుకే మీ దగ్గరకు వచ్చి స్లీపింగ్ టాబ్లెట్స్ తెచ్చాను. మీ మనసులో ఏ కల్మషమూ లేదు కనుక అడిగిన వెంటనే ఇచ్చేశారు. కానీ నా మనసులోని కల్మషం, మండుతున్న మంటలు మీకేం తెలుసు?

ఇంక ఇరవైనాలుగు గంటల లోపున అంటే ఒక్కరోజన్న మాట, నేనూ, నన్ను నాశనం చేసిన శివరావు ఈ లోకాన్ని విడిచి పెడుతున్నాము. వెళ్ళేముందు నా మనసులోని మర్మమంతా మీతో చెప్పాలనిపించింది. కృష్ణను చూద్దామన్న ఆఖరి ఆశ తీరనేలేదు.

కృష్ణతో నన్ను అసహ్యంచుకోవద్దని చెప్పరూ! ఇది నా కోరిక. ఇక ఈ సరళ, మీరెంతో అభిమానించిన ఈ సరళ మీకిక కనిపించదు. అనుకుంటూంటే నాకే ఎంతో బాధగా వుంది. మీరు చాలా దుఃఖిస్తారని తెలుసు. అయినా తప్పదు. చనిపోయే ముందు నా కసి తీర్చుకుంటున్నందుకు నాకు మరింత ఆనందంగా వుంది. పై జన్మలోనైనా కృష్ణతో పవిత్ర జీవితాన్ని గడపాలని కోర్కెగా వుంది. నన్ను మర్చిపోరు కదూ!

వుంటాను

కన్నీళ్ళతో సరళ

ఉత్తరం ఎప్పుడో సుమిత్ర చేతిలోంచి ఎగిరిపోయింది. ఆమె మనసు సరళ గురించి బాధపడుతున్నది.

“సరళా! నీలాంటి ఆడపిల్లలున్నందుకు ఈ దేశం గర్వించాలి. అసలు నీలాంటి వాళ్ళున్నంతవరకు శివరావులాంటి వాళ్ళు నశించవలసిందే. నశించిపోవాలి కూడా! అమాయకంగా వుండే నిన్ను చూసి నిజంగా నివురు కప్పిన నిప్పువే అనుకున్నాను. కానీ ఆ నివురు పూర్తిగా తొలగిపోతే ఎంతటి అమాయకురాలైనా నిప్పులా మారి కణకణలాడుతుందని, కాళికలా చెలరేగుతుందని తెలుస్తుంది. ఆనాడు నేనెంత పిరికిగా వూరుకున్నానో ఇప్పటికి నా కర్థం అయింది. కానీ సరళా! నీవు నడిపిన మార్గం సరైనదే. ఒక విధంగా మెచ్చుకోదగ్గది. అతన్ని అనవసరంగా నీవే ఎందుకు చంపాలి? ఒక్క శివరావును చంపగానే సరిపోయిందా? ఈ దేశంలో అలాంటి శివరావులు ఎంతోమంది వున్నారు. వాళ్ళందరిని చంపాలంటే నీలాంటి సరళలు ఎంతమంది పుట్టుకురావాలో! అతనికి గట్టిగా బుద్ధి చెప్పాల్సిన బాధ్యత మనదే. అందుకే అతన్ని ప్రభుత్వానికి అప్పగిస్తే అదే చూసుకుంటుంది ఏ శిక్ష పడాలో.

కృష్ణను గురించి నీకు ఎంతో మరెంతో తెలుసు అనుకున్నాను. కానీ ఈ ఉత్తరం పూర్తిగా చదివాక నీకు ఏమీ తెలియదని, కృష్ణ హృదయం నీకింకా సరిగ్గా అర్థం కాలేదని నాకిప్పుడు స్పష్టంగా తెలుస్తూంది. దురదృష్టవశాత్తూ నీ జీవితం అలా నాశనం కావటానికి కారణం నువ్వు కాదు కదా? నీవు నిమిత్తమాత్రురాలివి మాత్రమే. నిన్ను సహృదయంతో కృష్ణ తప్పక స్వీకరిస్తాడని నా మనసు పదే పదే చెప్పుతుంది. నా అంచనా తప్పు కాకూడదు. మొగ్గలోనే వాడిపోయిన నీ జీవితాన్ని వసంతంగా మార్చే పూచీ నాది.

నిన్ను కృష్ణకు అప్పగించే బాధ్యత పూర్తిగా నాదే. అదృష్టవశాత్తూ నిన్ను చేరుకునేందుకు ఇరవైనాలుగు గంటలు టైమిచ్చావు చాలు. ఇప్పుడే బయలుదేరి వస్తాను.

సుమిత్ర మనసిలా అనుకోగానే సుమిత్రకు ఎంతో ఆనందమైంది.

ఉత్తరం బ్యాగ్‌లో పెట్టుకుని ‘కృష్ణకు టెలిగ్రామ్ యిచ్చి అట్నుంచి అతన్ని బయలుదేరి రమ్మందామా’ అనుకుంది ఓ క్షణం. వెంటనే ఆ ఆలోచనకు స్వస్తి చెప్పి తనే నేరుగా హైదరాబాద్‌కు వెళ్ళాలని తన కారువైపు గబగబా అడుగులు వేసింది సుమిత్ర, సరళ గురించి, ఆమె భవిష్యత్తు గురించీ ఆలోచిస్తూ కారులో వున్న తాజా గులాబిని అందంగా నిమిరింది డాక్టర్ సుమిత్ర! *